

Sygn. akt VI ACa 12/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Barbara Godlewska – Michalak

Sędzia SA – Ewa Stefańska

Sędzia SO (del.) – Beata Waś (spr.)

Protokolant: – sekr. sądowy Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w H. (dawniej (...) Sp. z o.o. w W.)

przeciwko (...) S.A. w C. i I. D.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 8 sierpnia 2012 r.

sygn. akt XXV C 262/11

I oddala apelację,

II zasądza od (...) S.A. w C. i I. D. na rzecz (...) w H. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 12/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 lipca 2010 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym zasądającego od pozwanych spółki (...) S.A. z siedzibą w C. i I. D., solidarnie na rzecz powoda kwotę 346 819,36 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że dochodzona kwota wynika z weksla własnego wystawionego przez (...) S.A. na zlecenie powoda, a poręczonego przez I. D., której pomimo upływu terminu płatności pozwani nie zapłacili.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 26 lipca 2010 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny (sygn. akt I Nc 84/10) nakazał pozwany (...) S.A. w C. i I. D. aby solidarnie zapłacili (...) Sp. z o.o.

kwotę 346 819,36 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 lipca 2010 roku oraz kwotę 11.553 zł tytułem kosztów postępowania.

W zarzutach od powyższego nakazu zapłaty pozwani (...) S.A. w C. oraz I. D. podnosząc w pierwszej kolejności zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu wniosli o przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Warszawie. Ponadto wniosli o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości z uwagi na: 1) brak legitymacji czynnej powoda w związku z niewykazaniem przejścia praw przysługujących (...) Sp. z o.o. i Spółka spółka jawna wobec pozwanych na (...) Sp. z o.o., 2) wypełnienie weksla będącego podstawą wydania nakazu zapłaty w sposób niezgodny z deklaracją wekslową podpisaną przez pozwaną (...) S.A. I. D. poprzez wpisanie niewłaściwej sumy wekslowej i niewłaściwego remitenta - w żaden sposób nie wykazano wysokości sumy wekslowej ani rodzaju rzekomo nie uregulowanych zobowiązań, gdy w dniu 31 października 2009 roku powód wystawił (...) S.A. potwierdzenie salda stwierdzające zerowy stan wzajemnych rozrachunków, weksel został uzupełniony kwotą która nie była jeszcze wymagalna 3) nieistnienie zobowiązań (...) S.A., które uprawniałyby (...) Sp. z o.o. i Spółka spółka jawna lub (...) Sp. z o.o. do wypełnienia weksla i przedstawienia go do zapłaty, 4) bezzasadne wypowiedzenie umowy nr (...) z dnia 14 grudnia 2006 r., a co za tym idzie brak podstaw do wypełnienia weksla będącego podstawą wydania nakazu zapłaty, 5) brak podstawy do wypełnienia weksla będącego podstawą wydania nakazu zapłaty z uwagi na niewłaściwą reprezentację (...) Sp. z o.o. i Spółka sp. j. w umowie nr (...) z dnia 14 grudnia 2006 r. Pozwani wniosli także o wstrzymanie wykonalności przedmiotowego nakazu zapłaty.

Postanowieniem z dnia 18 listopada 2010 roku Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział I Cywilny wstrzymał wykonanie nakazu zapłaty, a kolejnym postanowieniem z tego samego dnia stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

W odpowiedzi na zarzuty pozwanych powód w piśmie procesowym z dnia 4 maja 2012 roku wskazał, że umowa nr (...) została wypowiedziana z uwagi na brak realizacji planu zakupów, występowaniem znacznych zaległości w zapłacie za odebrany towar. Roszczenie dochodzone w niniejszym postępowaniu obejmuje natomiast: 1) kwotę 117.000,67 zł - zwrot wypłaconego wynagrodzenia w części pozostałej do pełnej realizacji umowy wraz z odsetkami do dnia wypowiedzenia w wysokości 18.750 zł, 2) 73.557,68 zł tytułem kary umownej, 3) 14.038 zł tytułem waloryzacji kary umownej oraz 4) 142.223,01 zł tytułem należności z faktury VAT nr (...). Powód wyjaśnił, że potwierdzenie salda z 31 października 2009 r. zostało wystawione przez firmę zewnętrzną zajmującą się księgowością i nie obejmowało należności przekazanych do firmy windykacyjnej, a taką należność stanowiła kwota wynikająca z faktury VAT nr (...), oraz, że następnie w związku z niniejszym postępowaniem sądowym powyższa kwota ponownie została prześięgowana i przeniesiona na konto sądowe. Wyjaśnił także okoliczności zmiany formy prawnej po stronie powodowej.

Wyrokiem z dnia 8 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

1. uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 26 lipca 2010 r. wydany przez Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział I Cywilny w sprawie I Nc 84/10;
2. zasądził od (...) S. A. z siedzibą w C. i I. D. solidarnie na rzecz powoda (...) w H. (dawniej (...) spółka z o.o. w W.) kwotę 132223,01 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 lipca 2010 r. do dnia zapłaty;
3. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
4. zasądził od powoda (...) w H. (dawniej (...) spółka z o.o. w W.) na rzecz pozwanych (...) S.A. z siedzibą w C. i I. D. kwoty po 1299,06 zł na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
5. nakazał pobrać od powoda (...) w H. na rzecz Skarbu Państwa - Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 5 895, 19 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej w zakresie oddalonego powództwa;
6. przejął na rachunek Skarbu Państwa - kasy Sądu Okręgowego w Warszawie pozostałe nieuiszczone koszty sądowe.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 14 grudnia 2006 r. (...) Sp. z o.o. i Spółka sp. j. i pozwana (...) S.A. zawarły umowę nr (...) o świadczenie usług promocji, na podstawie której (...) Sp. z o.o. jako prowadzący sprzedaż produktów samochodowych (...) powierzył (...) S.A. świadczenie usług promocji, a (...) S.A. zobowiązał się do promocji i reklamy produktów (...) (§ 1 pkt 1). Jednym z podstawowych kryteriów wywiązania się przez (...) S.A. z obowiązków objętych umową, obok należytego oznakowania siedziby i uzgodnionego wyposażenia była określona minimalna ilość samochodowych produktów (...), które (...) S.A. systematycznie miało nabywać od (...) celem dalszej odsprzedaży klientom (...) S.A. Strony uznały, że (...) S.A. wywiąże się z obowiązku zakupu samochodowych produktów (...) jeśli zakupi co najmniej: 72 300 litrów przeliczeniowych produktów w okresie trwania umowy - 14 460 litrów przeliczeniowych w każdym roku, miesięcznie 1/12 ilości zakupów w danym roku. Zapłata za produkty (...) miała być dokonywana w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty wystawienia faktury przez (...) (§ 2). Łączne wynagrodzenie (...) S.A. z tytułu świadczenia usług promocji i reklamy produktów (...) za cały okres objęty umową wynosiło 368 440 zł brutto (§ 3).

Umowa została zawarta na czas oznaczony - 5 lat, tj. do 13 grudnia 2011 r., jednakże każda ze stron mogła w każdym czasie ją rozwiązać z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Strony mogły też w każdym czasie rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym w przypadku naruszenia warunków umowy, a w szczególności (...) mógł rozwiązać umowę natychmiast, gdy w jednym roku obowiązywania umowy łączna ilość produktów (...) zakupionych przez (...) S.A. byłaby mniejsza niż 80% minimalnej ilości określonej w § 2 pkt 2 umowy. Ponadto gdyby (...) S.A. w którymkolwiek roku obowiązywania umowy nie nabył od (...) produktów zgodnie z wymaganą ilością i asortymentem określonym w § 2 pkt (...) miał prawo do naliczenia kary umownej w wysokości równej procentowemu udziałowi nie zrealizowanej ilości zobowiązań zakupu produktów (...), licząc od początku trwania umowy. W przypadku przedterminowego rozwiązania umowy przez którąkolwiek ze stron niezależnie od przyczyn jej rozwiązania (...) należny byłby zwrot wypłaconego wynagrodzenia w części pozostałej do pełnej realizacji umowy. W przypadku przedterminowego rozwiązania umowy lub jej wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron, w stosunku do kwot kary umownej oraz kwoty podlegającej zwrotowi, (...) miał prawo ich waloryzowania połową wartości stopy procentowej odsetek ustawowych, liczonych za okres od dnia podpisania umowy do dnia jej rozwiązania lub wypowiedzenia (§ 6).

Dla zabezpieczenia wszelkich zobowiązań istniejących i mogących powstać w przyszłości z tytułu tej umowy (...) złożył weksel in blanco, poręczony, wraz z deklaracją wekslową dotyczącą warunków i sposobu wypełnienia weksla przez (...) o treści uzgodnionej z (...) (§ 7).

Wystawiony przez (...) S.A. i poręczony przez I. D. weksel miał zabezpieczać ewentualne należności (...) Sp. z o.o. i Spółka Sp. j. wynikające z umowy o świadczenie usług promocji - gdyby istniały wymagalne kwoty wynikające z powyższej umowy (...) był uprawniony do wypełnienia weksla ma sumę odpowiadającą wysokości tych kwot oraz do jego opatrzenia datą płatności wg swojego uznania, a także klauzulą „bez protestu” zawiadamiając pozwanego listem poleconym wysłanym min. 7 dni przed terminem płatności.

W chwili zawierania umowy (...) S.A. był autoryzowanym dealerem T., który preferował jako olej wlewany do silników T. olej (...). W czerwcu 2007 r. (...) S.A. przestał być autoryzowanym dealerem T. i klienci przestali przyjeżdżać do serwisu (...) S.A., wobec czego spadła sprzedaż produktów (...), co skutkowało niemożliwością zrealizowania zadeklarowanych w umowie nr (...) sprzedaży ilości produktów (...).

Powód w dniu 17 listopada 2008 r. z tytułu sprzedaży wystawił fakturę VAT (...) opiewającą na kwotę 142.723,01 zł. Należność była wymagalna z dniem 2 stycznia 2009 r. Powyższa płatność nie została uregulowana.

Z dniem 1 września 2009 r. na skutek podjęcia przez wspólników (...) Sp. z o.o. i Spółka sp. j. z siedzibą w W. w dniu 30 lipca 2009 r. uchwały o przekształceniu spółki osobowej w kapitałową - (...) Sp. z o.o. i Spółka sp. j. w (...) Sp. z o.o. zmiana uległa forma prawna powoda, a zgodnie z art. 553 § 1 k.s.h. nowej spółce przysługiwały wszelkie prawa i obowiązki spółki przekształconej.

Powód w dniu 31 października 2009 r. wystawił potwierdzenia salda stwierdzające zerowy stan wzajemnych rozrachunków stron. Pismo to wpłynęło do (...) S.A. w dniu 8 grudnia 2009 r. W czasie wystawiania potwierdzenia salda należność z faktury VAT nr (...) na kwotę 142.723,01 złotych została przekazana już do windykacji stąd nie została uwzględniona.

Pismem z dnia 12 lutego 2010 roku powód wypowiedział w trybie natychmiastowym umowę nr (...) zawartą dnia 14 grudnia 2006 r. powołując się na fakt braku realizacji postanowień umowy o świadczenie usług promocji. Powód zażądał: 1) zwrotu nienależnej zapłaty kwoty podstawowej w wysokości 98 250,67 zł wraz z należnymi odsetkami za okres do dnia wypowiedzenia w wysokości 18 750 zł, 2) wystawienia faktury korygującej VAT do faktury nr (...), która wykaże zmniejszenie zobowiązań (...) o wartość brutto 98 250,67 zł, 3) zapłaty kary umownej wynikającej z § 6 pkt 1 umowy w wysokości 73 557,68 zł, 4) zapłaty waloryzacji kary umownej wynikającej z § 6 pkt 3 umowy w wysokości 14 038 zł, 5) zwrotu wszelkich znaków, materiałów wystawowych i innych materiałów reklamowych oznaczonych nazwą (...) otrzymanych od (...), o ile takowe zostały wydane w terminie do dnia 12 marca 2010 r., 6) zaprzestania używania „Świadectwa autoryzacji” oraz wszelkich materiałów wskazujących na jego związek z (...). Powód wezwał (...) S.A. do uregulowania zaległych zobowiązań z tytułu sprzedaży towarów handlowych w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego pisma.

W dniu 26 kwietnia 2010 r. powód wypełnił weksel wystawiony przez (...) S.A., poręczony przez I. D. na kwotę 346.819,36 zł wyznaczając termin płatności na dzień 6 maja 2010 r.

Pismem z dnia 26 kwietnia 2010 r. powód wezwał każdego z pozwanych do wykupu weksla w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, nie później jednak niż do dnia 6 maja 2010 r., zaznaczając, że bezskuteczny upływ tego terminu będzie skutkowało skierowaniem sprawy na drogę sądową.

(...) S.A. otrzymał wypowiedzenie umowy nr (...) dopiero w dniu 5 maja 2010 r. (...) sp. z o.o. (następca prawny (...) sp z o.o. i spółki sp. jawna w (...) sp. z o.o.) w dniu 31 maja 2010 r. na podstawie uchwały nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników - zgodnie z planem połączenia transgranicznego z 9 kwietnia 2010 r. - jako spółka przejmowana - została przejęta przez spółką (...), która następnie w dniu 7 czerwca 2010 r. połączyła się z (...) i przyjęła formę spółki europejskiej.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w mniejszym zakresie, niż wynikało to z treści nakazu zapłaty z dnia 26 lipca 2010 r., tj. jedynie w zakresie kwoty 142 223,01 zł wynikającej z faktury VAT nr (...) wystawionej przez powoda w dniu 17 listopada 2008 r. w części nie zapłaconej przez pozwanego /pozwany zapłacił jedynie 500 zł/ z ustawowymi odsetkami od dnia 12 lipca 2010 r. do dnia zapłaty. Natomiast w pozostałej części nakaz zapłaty podlegał uchyleniu, a powództwo w tej części oddaleniu.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów pozwanych, tj. zarzutu braku legitymacji czynnej powoda, Sąd I instancji stwierdził, że powód składając odpis pełny z rejestru przedsiębiorców (...) Sp. z o.o. wykazał, iż na skutek przekształcenia jest następcą prawnym (...) Sp. z o.o. i Spółka sp. j. i że zgodnie z art. 553 § 1 k.s.h. stał się podmiotem praw i obowiązków przysługujących wcześniej (...) Sp. z o.o. i Spółka sp. j.

Za częściowo zasadny Sąd Okręgowy uznał natomiast zarzut dotyczący niezgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla. Według sporządzonej przez strony deklaracji wekslowej weksel mógł zostać wypełniony przez (...) Sp. z o.o. i Spółka Sp. j. w przypadku istnienia wymagalnych roszczeń związanych z umową nr (...), przy czym kwota, na którą weksel zostałby uzupełniony winna odpowiadać właśnie tej wymagalnej kwocie. Tymczasem jak zauważył Sąd I instancji analiza momentu wypełnienia weksla w kontekście momentu doręczenia pozwanej (...) S.A. wypowiedzenia umowy wskazywała, że weksel został wypełniony w części kwotą jeszcze niewymagalną.

Wypowiedzenie wraz z żądaniem zapłaty na rzecz powoda oznaczonych kwot – 98.250,67 zł wraz z odsetkami w wysokości 18.750 zł tytułem zwrotu części wypłaconego wynagrodzenia, 73.557,68 zł tytułem kary umownej oraz 14.038 zł tytułem waloryzacji kary umownej, czyli łącznie 204.596,35 zł jednocześnie wraz z wezwaniem

do uregulowania zaległych zobowiązań z tytułu sprzedaży towarów handlowych w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego pisma zostało bowiem doręczone (...) S.A. w dniu 5 maja 2010 r. Powód natomiast już w dniu 26 kwietnia 2010 roku, czyli jeszcze przed doręczeniem wypowiedzenia umowy (...) S.A. wypełnił weksel na kwotę 346.819,36 zł, która to kwota obejmowała także roszczenia stanowiące konsekwencję wypowiedzenia umowy oraz niezapłaconą kwotę wynikającą z faktury VAT nr (...) 142 223,01 zł. O ile zatem kwota wynikająca z faktury (...) była wymagalna w dniu 2 stycznia 2009 roku, o tyle, roszczenie dotyczące kwoty 204.596,35 zł powstało i stało się wymagalne dopiero z dniem 5 maja 2010 r. Tym samym Sąd I instancji stwierdził, że w tym zakresie weksel został przez powoda wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową kwotą nieistniejącego i co za tym idzie niewymagalnego jeszcze roszczenia związanego z umową nr (...).

W wypadku bowiem, gdy z deklaracji wekslowej wynikało, że wystawiony weksel in blanco służył do zabezpieczenia określonej należności, płatnej w określonym terminie, to umieszczenie na nim sumy wekslowej wyższej niż wynosiło rzeczywiste zadłużenie wystawcy lub terminu płatności wcześniejszego niż termin płatności przedmiotowej należności, oznaczało w istocie tzw. częściową niezgodność tej sumy lub terminu płatności z porozumieniem wekslowym. Przyjęcie natomiast w takiej sytuacji skutku w postaci niepowstania odpowiedzialności wystawcy w ogóle przeczyłoby zdaniem Sądu I instancji z pewnością gwarancyjnej funkcji weksla in blanco. Z tą funkcją skorelowany zostaje tym samym skutek w postaci tzw. redukcji zakresu odpowiedzialności wekslowej wystawcy do granic, w których treść weksla (suma wekslowa i termin płatności) odpowiada zadłużeniu wystawcy ze stosunku podstawowego. W tym bowiem zakresie weksel został wypełniony zgodnie z porozumieniem wekslowym.

Odnosząc się do kwestii istnienia należności wynikającej z faktury VAT nr (...) opiewającej na kwotę 142.723,01 zł, czyli zarzutu pozwanych dotyczącego stosunku podstawowego, związanego ze sporem co do uregulowania przez spółkę (...) płatności z tytułu faktury VAT nr (...), Sąd Okręgowy uznał za przekonujące twierdzenia powoda odnośnie przyczyn wystawienia potwierdzenia zerowego salda rozliczeń między stronami, wskazując, że znajdują one potwierdzenie w złożonych do akt dokumentach, a z kolei pozwany nie wykazał, aby uiścił należność z ww. faktury.

Dodatkowo Sąd Okręgowy podniósł, że pismo z dnia 31 października 2009 r. wskazujące na zerowy stan wzajemnych rozliczeń stron zostało podpisane przez osobę, której nie przysługiwało prawo do reprezentacji (...) Sp. z o.o., a przez osobę z firmy zewnętrznej zajmującej się obsługą księgowości powoda, więc czego nie można uznać go za oświadczenie woli powoda o braku zaległości po stronie (...) S.A., a nadto pozwany wezwany do potwierdzenia tego salda, zaniechał powyższej czynności.

Za bezzasadny uznał także Sąd I instancji zarzut dotyczący kwestii nieuzasadnionego wypowiedzenia przez powoda umowy. Sąd Okręgowy stwierdził, że strona pozwana mając świadomość, że ze względu na utratę charakteru autoryzowanego dealera T. spadła sprzedaż towarów (...) i że nie była w stanie realizować zadeklarowanych w umowie stron ilości produktów.

Co się zaś tyczy zarzutu dotyczącego wadliwej reprezentacji powoda przez K. N. przy zawieraniu umowy nr (...), Sąd Okręgowy stwierdził, że stosownie do art. 29 k.s.h. przyznane wspólnikowi prawo do reprezentacji nie może być ograniczone w stosunkach zewnętrznych, co oznaczało, że dopuszczalne między wspólnikami ograniczenie samodzielnej reprezentacji członka zarządu w zależności od wartości kontraktu (wskazanie kwoty 500.000 zł, powyżej której wspólnik ta reprezentacja została ograniczona), nie mogło wywołać skutków prawnych na zewnątrz, a tym samym pozostawało bez wpływu na ocenę ważności i skuteczności zawartej między stronami umowy, a co najwyżej w stosunkach wewnętrznych może być podstawą roszczeń między wspólnikami.

O kosztach procesu, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. stosownie do rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania pozwu, mając na względzie, że powód wygrał w 41%, a pozwany w 59 %.

Apelację od powyższego wyroku złożyli pozwani, którzy zaskarżając go w części, tj. w punkcie 2 oraz w zakresie kosztów, zarzucili:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 462 k.c., poprzez jego błędne zastosowanie i twierdzenie, że dla ważności i skuteczności pokwitowania wykonania zobowiązania wystawionego przez wierzyciela wymagany jest akcept ze strony dłużnika;

- art. 462 § 1 i 2 k.c. w zw. z 6 k.c., poprzez ich błędną wykładnię i w konsekwencji pominięcie przez Sąd, który wydał zaskarżony wyrok, że wierzyciel wystawił dłużnikowi pokwitowanie (dokument „potwierdzenie salda”) potwierdzające spełnienie świadczenia oraz uznanie, iż dłużnik nie wykazał skutecznie faktu spełnienia świadczenia stwierdzonego fakturą VAT nr (...);

- art. 462 k.c. w zw. z art. 29 k.s.h., poprzez ich błędną wykładnię i uznanie pokwitowania spełnienia świadczenia (dokumentu „potwierdzenie salda”) za oświadczenie woli powoda, które powinno być podpisane zgodnie z zasadami reprezentacji powoda;

- art. 95 § 2 k.c. w zw. z art. 96 k.c. i art. 91 k.p.c., poprzez ich niezastosowanie oraz uznanie, że pełnomocnik procesowy powoda, nie legitymujący się dokumentem pełnomocnictwa do dokonywania czynności prawa materialnego był uprawniony do złożenia w imieniu wierzyciela oświadczenia materialnoprawnego - wezwania do wykupu weksla.

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 233 k.p.c., poprzez:

- ustalenie na podstawie wygenerowanych komputerowo wydruków księgowych (korekt i przeksięgowania), że powód, pomimo wystawienia pokwitowania zerowego stanu wzajemnych rozrachunków na dzień 31 października 2010 nadal pozostawał wierzycielem powoda z tytułu należności stwierdzonej fakturą VAT nr (...), pochodzącej z dnia 17 listopada 2008 r.;

- nieuwzględnienie, jako wiarygodnego dowodu spełnienia świadczenia przez pozwanego pokwitowania (dokumentu „potwierdzenie salda”), które powód wystawił w dniu 31.10.2010 r.

Podnosząc powyższe, precyzując stanowisko podczas rozprawy apelacyjnej skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie o uchyleniu nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa, a nadto o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obie instancje w wysokości ustalonej według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne jako prawidłowe Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Na wstępie odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. zauważyć należy, że sprowadzają się one de facto do oceny kwestii uregulowania przez pozwaną spółkę (...) S.A. należności w kwocie 142.223,01 zł wynikającej z faktury VAT nr (...), będącej konsekwencją oceny charakteru wystawionego przez firmę (...) Sp. z o.o. w dniu 31 października 2009 r. dokumentu potwierdzenia salda zerowego wzajemnych rozrachunków stron.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, ocena Sądu I instancji w tym zakresie jest w pełni prawidłowa i znajduje oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Po pierwsze przedłożona przez pozwanych kserokopia „potwierdzenia salda” /k. 50/, w kontekście wyjaśnień powoda odnośnie charakteru przedmiotowego dokumentu nie daje wystarczających podstaw do konstatacji, iż należność wynikająca z faktury VAT nr (...) została przez pozwaną spółkę uregulowana. Sąd Okręgowy słusznie dał wiarę twierdzeniom powoda, iż wskazany dokument dotyczył salda „z konta należności klienta”, zaś nieuregulowana należność spółki (...) S.A. została przeksięgowana na „konto windykacyjne”, stąd stwierdzone nim na dzień 31 października 2009 r. saldo zerowe nie dokumentuje globalnego stanu wzajemnych

rozliczeń pomiędzy stronami. Powyższe znajduje potwierdzenie w załączonych przez powoda wygenerowanych komputerowo wydrukach księgowych dokonanych korekt i przeksięgowania /k. 243 - 249/. Uzasadniona jest tym samym konstatacja, że pomimo wystawienia przez zewnętrzną firmę księgową potwierdzenia zerowego stanu wzajemnych rozrachunków na dzień 31 października 2009 r. spółka (...) S.A., na moment wypełnienia weksla, nadal pozostawała dłużnikiem powoda z tytułu należności stwierdzonej fakturą wystawioną w dniu 17 listopada 2008 r.

W tym kontekście, bezprzedmiotowym było w ocenie Sądu Apelacyjnego szczegółowe odnoszenie się do podnoszonego przez skarżących zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 462 k.c. z uwagi na warunkowanie ważności i skuteczności przedmiotowego potwierdzenia /pokwitowania/ akceptem pozwanej spółki, czy też zarzutu naruszenia art. 462 k.c. w zw. z art. 29 k.s.h., dotyczącego charakteru prawnego tego dokumentu /uznanie go za oświadczenie woli powoda, czy też jedynie oświadczenie odnoszące się do istniejącego stanu faktycznego/. Wskazać jedynie można, że bezzasadnie zarzucają skarżący pominięcie przez Sąd I instancji przedmiotowego potwierdzenia salda, skoro z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku jednoznacznie wynika, że Sąd Okręgowy w konfrontacji z zaoficerowanym przez powoda materiałem dowodowym uznał rzeczony potwierdzenie za niewystarczające. Ponadto, nawet gdyby przyjąć - jak chcą skarżący, że przedmiotowe potwierdzenie salda stanowi oświadczenie istniejącego stanu faktycznego oraz, że dla jego ważności nie jest wymagany akcept ze strony dłużnika, to w sytuacji gdy z przedłożonych przez powoda wydruków księgowych wynika, fakt przeksięgowania należności na konto windykacyjne, powyższe kwestie pozostawały bez wpływu na ocenę okoliczności uregulowania przez (...) S.A. należności wynikającej z faktury VAT nr (...).

Przede wszystkim, Sąd Apelacyjny miał jednak na uwadze, że pozwana spółka jako przedsiębiorca zobowiązany do prowadzenia stosownej dokumentacji księgowej, w sytuacji rzeczywistego uregulowania przedmiotowej należności, winna być w posiadaniu dowodu potwierdzającego dokonanie tej czynności i mogła ten fakt z łatwością wykazać przedstawiając chociażby wyciąg z rachunku bankowego, potwierdzający dokonanie przelewu czy też dowód wpłaty. Tymczasem pozwana spółka poza przedmiotowym potwierdzeniem salda, nie zaoficerowała żadnego innego materiału dowodowego w tym zakresie, co w świetle zasad doświadczenia życiowego uzasadnia przyjęcie, że taka zapłata nigdy nie miała miejsca.

Natomiast w sytuacji gdy powód w sposób wiarygodny za pomocą załączonych wydruków księgowych dotyczących korekt i przeksięgowania, udokumentował charakter wystawionego potwierdzenia, bezzasadnie zarzucają również skarżący, że Sąd I instancji naruszył art. 462 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. przyjmując, iż pozwani nie wykazali skutecznie faktu spełnienia świadczenia stwierdzonego fakturą VAT nr (...). Skoro bowiem - o czym była mowa powyżej - powód skutecznie podważył wartość dowodową przedmiotowego potwierdzenia salda i wykazał, że przedmiotowa należność została skierowana do windykacji, to zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu wykazanie uregulowania tej należności obciążało pozwanych.

Tym samym niewykazanie przez skarżących okoliczności dokonania wpłaty powyższej kwoty, uzasadniało przyjęcie, że była ona w dniu 26 kwietnia 2010 r. wymagalna, a skoro tak to powód zgodnie z deklaracją wekslową z dnia 14 grudnia 2006 r. był uprawniony do wypełnienia weksla w zakresie stanowiącym jej równowartość pomniejszoną o uiszczoną przez pozwaną kwotę 500 zł.

Bezzasadnie podnoszą również skarżący zarzut nienależytego umocowania pełnomocnika powoda do dokonania w jego imieniu czynności prawa materialnego - tj. złożenia oświadczenia o wezwaniu do wykupu weksla. Przede wszystkim zauważyć należy, że ewentualne zaniechanie przez wierzyciela czynności wymienionej w art. 38 Prawa wekslowego (nieprzedstawienie weksla własnego do zapłaty) przed wytoczeniem powództwa nie zwalnia wystawcy weksla z obowiązku zapłaty sumy wekslowej, (orz. SN z 5.8.2004 r., III CK 316/03), lecz mogłoby mieć skutek jedynie w zakresie oceny zasadności roszczeń ubocznych. Mając jednak na względzie, że już chociażby samo złożenie weksla przy pozwie o nakaz zapłaty jest dostateczne do uzasadnienia roszczenia o odsetki (por. postanowienie z dnia 22 lutego 1968 r. I CZ 115/67), na gruncie niniejszej sprawy przedmiotowy zarzut mógł zatem co najwyżej odnieść skutek w zakresie żądania odsetek za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia doręczenia pozwanym odpisu pozwu (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 grudnia 2006 r. VI ACa 518/06).

Nie mniej jednak, w ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest w ogóle podstaw do kwestionowania umocowania pełnomocnika powoda w zakresie dotyczącym wezwania pozwanych do wykupu weksła, w sytuacji gdy z treści znajdującego się w aktach sprawy pełnomocnictwa wystawionego na datę 28 października 2009 r. a zatem przed skierowaniem do pozwanych wezwań do zapłaty i wykupu weksła wynika, że radca prawny M. R. była również umocowana do reprezentacji powoda w postępowaniu egzekucyjnym. W ocenie Sądu Apelacyjnego oznacza to, iż była ona należycie umocowana do dokonywania czynności w postępowaniu windykacyjnym w tym do wezwania do wykupu weksła. Zakres udzielonego umocowania należy bowiem oceniać zgodnie z treścią udzielonego pełnomocnictwa ale także ze znaczeniem, jakie na gruncie przyjętych w stosunkach danego rodzaju zasad przypisać można użytym przez mocodawcę sformułowaniom. W niniejszej sprawie niewątpliwym jest natomiast, że powód akceptował wystosowanie przez pełnomocnika wezwań do zapłaty i wykupu weksła.

Reasumując powyższe, stwierdzić należy, że wypełnienie weksła przez (...) Sp. z o.o. w zakresie wymagalnej wówczas kwoty 142.223,01 zł było prawidłowe i zgodne z deklaracją wekslową, a wezwanie do wykupu weksła w tym zakresie w pełni skuteczne, co tym samym, w ocenie Sądu Apelacyjnego czyni roszczenie powoda w tej części zasadnym.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie I sentencji. O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny orzekł stosowanie do dyspozycji art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z § 12 ust 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490).